

Nr 485.

Av herrar **Nilsson** i Antnäs och **Meyerhöffer**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 46, angående försäljning av en kronan tillhörig tomt i Landskrona.*

I proposition nr 46 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att tomten nr 7 i kvarteret Engelbrekt i Landskrona må försäljas till stadskamreraren Edvin Svensson eller hans rättsinnehavare för en köpeskillning av 15,000 kronor och i övrigt på de av arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreslagna villkor, samt att köpeskillningen må, efter avdrag av försäljningskostnaderna, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Mot försäljningsförslaget såsom sådant finnes intet att erinra. Tvärtom synes detsamma vara för kronan under förhandenvarande förhållanden fördelaktigt.

Däremot kunna starka erinringar framföras mot förslaget, att köpeskillningen, efter avdrag av försäljningskostnaderna, skall tillföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål. Kungl. Maj:ts förslag i denna del innebär ett avsteg från arméförvaltningens fortifikationsdepartements förslag, som innebar, att köpeskillningen skulle, efter avdrag av försäljningskostnaderna, av departementet tills vidare särskilt bokföras för att efter inhämtande i varje fall av riksdagens medgivande användas till markförvärv för lantförsvarets räkning.

Skillnaden mellan Kungl. Maj:ts och fortifikationsdepartementets förslag torde framgå av följande redogörelse.

Uti en till 1902 års riksdag avlåten proposition, nr 61, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen, att redan då inbesparade medel för försäljning av gardesregementenas forna tomter i Stockholm och Kommendantsängen i Göteborg skulle jämte köpeskillningen för öarna Frejsholmen och Boön få sammanföras samt av statskontoret förvaltas och förräntas såsom en särskild fond, benämnd »lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål», att av Kungl. Maj:t, efter inhämtande i varje fall av riksdagens medgivande, för sagda ändamål användas, samt att de belopp, som av försäljningsmedlen ytterligare besparades, skulle tillgodoföras nämnda fond för att på enahanda sätt användas.

Denna framställning blev av riksdagen bifallen, och i skrivelse den 6 juni 1902 meddelade Kungl. Maj:t statskontoret föreskrift i ämnet.

I följd av särskilda riksdagsbeslut rörande försäljning av olika fastigheter under lantförsvarets förvaltning har sedermera kommit att till fonden inflyta åtskilliga köpeskillningar för försälda lantförsvarets fastigheter.

Genom särskilda riksdagsbeslut — se proposition nr 118 till 1918 års lagtima riksdag, punkt 6 — hava betydande belopp för utförande av vissa bygg-

nadsföretag vid armén blivit av tillgängliga medel förskjutna för att i sinom tid ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingarna för till lantförsvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försålles, kunde komma att inflyta. Enligt meddelande från statskontoret den 30 januari 1932 (se propositionen nr 96/1932) utgjorde den skuld, som på grund härav dåmera åvilade lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål, icke mindre än inemot 18,000,000 kronor.

På framställning av Kungl. Maj:t (propositionen nr 96/1932) har riksdagen med ändring av 1902 års föreskrifter medgivit, att nämnda fond icke vidare behöfve göras räntebärande.

Det är inga ur statsfinansiell synpunkt alltför stora belopp, som tillgodoförts fonden från försålda lantförsvarets fastigheter under de senaste åren.

Enligt »utdrag ur de under kungl. statskontorets förvaltning stående fonders och diverse medels räkenskaper» hava fondens inkomster från försålda lantförsvarets fastigheter utgjort under följande budgetår

1932—33		kronor 11,390:70
1933—34		» 28,170:16

Fondens behållning är för budgetåret 1933—1934 redovisad med 133,222:57 kronor.

Det torde sålunda dröja lång tid, kanske många mansåldrar, innan fondens skuld, som 1932 utgjorde inemot 18,000,000 kronor, kan likvideras — åtminstone med anlitande av köpeskillingar för lantförsvarets fastigheter — och fonden åter börja användas för sitt egentliga ändamål, möjliggörande av markförvärv och byggande för lantförsvarets räkning. Om åter, såsom redan i vissa fall lär hava skett, försäljningsmedel för andra fastigheter, t. ex. de så kallade Fredrikshovstomterna, användas för skuldens likvidering, kan denna givetvis äga rum på kortare tid. Det får nog sägas, att köpeskillingarna för lantförsvarets fastigheter spela en mycket ringa roll, när det gäller att förkorta tiden för skuldens likvidering.

Det förhållandet, att köpeskillingsmedel för lantförsvarets fastigheter tillförts fonden, har emellertid medfört, att dessa medel nu icke kunna användas för lantförsvarets räkning, ehuru det föreligger en mängd ändamål, som skulle behöva tillgodoses med anlitande av samma medel.

Att märka är även, att den skuld, som åvilar fonden, till stor del uppkommit för sådana byggnader, som nu icke tillhöra lantförsvaret, exempelvis kaserneetablissemang eller andra byggnader, som i följd av 1925 års försvarsorganisation förändrats till hospital eller överlåtits i vederbörande städers ägo.

Inom lantförsvarets förvaltningsområde finnas, såsom tidigare berörts, en mängd markförvärvsändamål, som behöva tillgodoses men varför anslag icke kunnat under rådande statsfinansiella förhållanden erhållas — i allt fall icke i behöflig utsträckning — å riksstaten. Sådana ändamål äro exempelvis följande:

Utvidgning av skjutfältet vid Boden. Behovet härav har nyligen med styrka framhållits av vederbörande militära myndigheter.

Utvidgning av Skillingaryds skjutfält, varför arméförvaltningen i augusti 1934 begärt 150,000 kronor men varom äskande icke återfinnes i 1935 års statsverksproposition.

Utvidgning av Upplands regementets övningsfält, varför arméförvaltningen begärt 100,000 kronor, utan att förslaget upptagits av Kungl. Maj:t.

Markförvärv vid Skövde för 62,500 kronor, varför arméförvaltningen i augusti 1934 begärt medel, utan att Kungl. Maj:t framlagt förslag i ämnet.

Utvidgning av Hallands regementets fältskjutningsterräng, varför lära erfordras 100,000—150,000 kronor,

och åtskilliga andra markförvärvs- och byggnadsändamål.

I syfte att de medel, som framdeles inflöte för lantförsvarets fastigheter, skulle komma att få användas för nya behövliga markförvärv för lantförsvaret, föreslog arméförvaltningens fortifikationsdepartement på sin tid, att medel, som inflöte vid vissa tomtförsäljningar i Landskrona, skulle få särskilt bokföras för att sedermera efter Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut i varje särskilt fall användas till sådana markförvärv. Detta förslag upptogs av Kungl. Maj:t i propositionen nr 164/1934 och bifölls av riksdagen, *utan att från något håll framfördes erinran mot detsamma*. Vid de på grundval av nämnda proposition beslutade tomtförsäljningarna ha numera influtit omkring 25,000 kronor och ytterligare försäljningar emotses förr eller senare.

När i det fall, som avses i propositionen nr 46/1935, fortifikationsdepartementet föreslagit Kungl. Maj:t att fortsätta på denna av Kungl. Maj:t och riksdagen redan godkända väg, att reservera köpeskillingen för blivande markförvärv, vill Kungl. Maj:t emellertid icke fortsätta på den vägen. Propositionen innehåller härutinnan intet annat skäl, än att departementschefen anser sig ej böra biträda fortifikationsdepartementets framställning, att den behållna delen av köpeskillingen måtte få reserveras för att framdeles användas till markförvärv för lantförsvarets räkning, utan i stället föreslår, att behållningen, i överensstämmelse med vad som regel är fallet beträffande inflytande försäljningsmedel för lantförsvarets fastigheter, tillgodoföres lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Vilka skäl, som legat till grund för detta Kungl. Maj:ts förslag, äro ej bekanta. Men man tycker, att när riksdagen 1934 gått in för det av fortifikationsdepartementet föreslagna reserverandet, borde Kungl. Maj:t och riksdagen gott kunna fortsätta på denna väg.

Kungl. Maj:ts ståndpunkt skulle vara lättare att förstå, om det vore så, att dessa köpeskillingar från lantförsvarets fastigheter skulle betyda något mera avsevärt, när det gällde att få lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål så att säga skuldfri. Men när dessa medel betyda så litet, som ovan framhållits, är ståndpunkten svår att förstå.

Ett konsekvent tillförande till lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål av värdet av lantförsvaret avhända fastigheter skulle väl resultera i, att byten mellan lantförsvarets och annan mark icke tillätes, då därigenom fonden ju går miste om värdet av de avhända fastigheterna. Dylika byten hava dock av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutats under senare år. Ett par exempel bland flera utgöra kungl. propositionerna nr 110/1931 och 239/1934.

Om medlen för försålda lantförsvarets fastigheter, i stället för att tillföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål, få reserveras för markförvärv för lantförsvarets räkning, vinnas icke blott besparing i kommande års riksstatsanslag för markförvärv utan även ett underlättande i övrigt av sådana förvärv. Finnas dylika medel reserverade, är det naturligtvis mycket lättare för lantförsvarets myndigheter att taga upp inköpsfrågorna i rättan tid, när gynnsamma inköpsmöjligheter yppa sig, samt låta verkställa värderingar, inleda underhandlingar med markägare o. d. än om man enbart skall lita till anslag, som möjligen men långt ifrån säkert komma att beviljas på en redan förut hårt ansträngd riksstat. Därest åter köpeskillingsmedlen under en oviss framtid, kanske i mansåldrar, skola inflyta till lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål för att avamortera dennas skuld, fastlåser man ett förhållande, som för länge sedan visat sig otillfredsställande och förr eller senare måste bliva oeffterrättligt.

Riksdagen bör därför gå in för principen att reservera köpeskillingarna för lantförsvarets fastigheter för nya markförvärv för dess räkning.

Under åberopande härav hemställes,

att riksdagen, med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition, nr 46, måtte besluta, att köpeskillingen för tomten nr 7 i kvarteret Engelbrekt i Landskrona skall efter avdrag av försäljningskostnaderna av arméförvaltningens fortifikationsdepartement särskilt bokföras för att, efter beslut av riksdagen i varje särskilt fall, användas till markförvärv för lantförsvarets räkning.

Stockholm den 4 februari 1935.

N. E. Nilsson.

Alf Meyerhöffer.